

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาปัจจัยด้านครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ โดยศึกษาในกลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน 347 คน ซึ่งอาศัยอยู่ในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ซึ่งผลการวิจัยนำเสนอด้วยตารางประกอบการบรรยายตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว พฤติกรรมสุขภาพครอบครัว การสนับสนุนของครอบครัวและพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพ

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบอิทธิพลและอำนาจการทำนายของตัวแปรต้นต่อพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา ลักษณะครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว ความเพียงพอของรายได้ แหล่งที่มาของรายได้ และโรคประจำตัว ดังแสดงในตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคุณลักษณะทางด้านประชากร

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	126	36.3
หญิง	221	63.7
รวม	347	100.0
อายุ ($x = 68.5$, $SD = .68$. Min 60 ปี , Max 91 ปี)		
60 – 69 ปี	183	52.7
70 – 79 ปี	119	34.3
80 – 89 ปี	44	12.7
มากกว่า 90 ปี	1	0.3
รวม	347	100.0
สถานภาพสมรส		
โสด	31	8.9
คู่	209	60.2
หม้าย/หย่า/แยก	107	30.8
รวม	347	100.0
ศาสนา		
พุทธ	337	97.1
อิสลาม	7	2.0
คริสต์	3	0.9
รวม	347	100.0
ลักษณะครอบครัว		
เดี่ยว	172	49.6
ขยาย	175	50.4
รวม	347	100.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ไม่ได้เรียน	124	35.7
ประถมศึกษา	208	59.9
มัธยมศึกษาตอนต้น	6	1.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย	8	2.3
ปวส.หรืออนุปริญญา	1	0.3
รวม	347	100.0
อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	116	33.4
รับจ้าง	53	15.3
เกษตรกร	125	36.0
ค้าขาย	38	11.0
ข้าราชการบำนาญ	13	3.7
อื่น ๆ	2	0.6
รวม	347	100.0
รายได้ของครอบครัว ($\bar{x} = 2.53$, $SD = 1.07$, Min 3,500 บาท, Max 25,000 บาท)		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	82	23.6
5,000 – 9,999 บาท	66	19.0
10,000 – 14,999 บาท	137	39.5
15,000 – 19,999 บาท	56	16.1
ตั้งแต่ 20,000 บาท	6	1.7
รวม	347	100.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ความเพียงพอของรายได้ครอบคลุม		
ไม่พอใช้และมีหนี้สิน	91	26.2
ไม่พอใช้แต่ไม่มีหนี้สิน	29	8.4
พอใช้แต่ไม่มีเหลือเก็บ	89	25.6
พอใช้และมีเหลือเก็บ	138	39.8
รวม	347	100.0
แหล่งที่มาของรายได้		
จากการทำงานของตนเอง	145	41.8
มีเงินบำนาญ/บำนาญ	13	3.7
จากบุตร/ บุตรบุญธรรม	171	49.3
จากหลาน	17	4.9
อื่น ๆ	1	0.3
รวม	347	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 63.7) อายุระหว่าง 60-69 ปี (ร้อยละ 52.7) โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 68.5 ปี มีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 60.2) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 97.1) มีลักษณะครอบครัวเป็นแบบขยาย (ร้อยละ 50.4) มีระดับการศึกษาสูงสุดจะเป็นระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 59.9) มีอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 36.0) รายได้อยู่ระหว่าง 10,000-14,999 บาท (ร้อยละ 39.5) มีความเพียงพอของรายได้ครอบคลุม เป็นพอใช้และมีเหลือเก็บ (ร้อยละ 39.8) ซึ่งมีแหล่งที่มาของรายได้ส่วนใหญ่เป็นจากบุตร/ บุตรบุญธรรม (ร้อยละ 49.3)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคุณลักษณะทางด้านภาวะสุขภาพ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
โรคประจำตัว		
ไม่มี	168	48.4
มี	179	51.6
รวม	347	100.0
ความดันโลหิตสูง	26	14.5
เบาหวาน	66	36.8
โรคหัวใจ	7	3.9
โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง	5	2.8
มะเร็ง	2	1.1
ชาลิ้นลิ้น	1	0.6
โรคหลอดเลือดสมอง	2	1.1
โรคอื่นระบุ		
- โรคกระเพาะ	6	3.4
- โรคหอบหืด	2	1.1
- ความดันโลหิตสูง/เบาหวาน	53	29.6
- โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง/โรคกระเพาะ	1	0.6
- มะเร็ง/โรคหอบหืด	1	0.6
- เบาหวาน/โรคหัวใจ	1	0.6
- ความดันโลหิตสูง/มะเร็ง	1	0.6
- ความดันโลหิตสูง/โรคกระเพาะ	1	0.6
- ความดันโลหิตสูง/โรคหัวใจ	2	1.1
- ความดันโลหิตสูง/เบาหวาน/โรคหัวใจ	2	1.1
รวม	179	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีโรคประจำตัว (ร้อยละ 51.6) และพบว่าโรคประจำตัวที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรกมีดังนี้ คือ เบาหวาน ความดันโลหิตสูงและเบาหวาน ความดันโลหิตสูง (ร้อยละ 36.8, 29.6, 14.5 ตามลำดับ)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว พฤติกรรมสุขภาพครอบครัว การสนับสนุนของครอบครัวและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ

ตารางที่ 3 ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของคะแนนสัมพันธภาพในครอบครัว พฤติกรรมสุขภาพครอบครัว การสนับสนุนของครอบครัว และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ (N=347)

หัวข้อ	Max	Min	X	SD	ระดับ
สัมพันธภาพในครอบครัว	83	46	65.81	7.69	ปานกลาง
พฤติกรรมสุขภาพครอบครัว	110	66	85.14	7.99	ปานกลาง
การสนับสนุนของครอบครัว	125	61	90.85	10.52	ดี
พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ	130	84	108.73	10.17	ดี

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้สูงอายุในกลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนเฉลี่ยของสัมพันธภาพในครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 65.81$, $SD = 7.69$) คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมสุขภาพของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 85.14$, $SD = 7.99$) คะแนนเฉลี่ยของการสนับสนุนของครอบครัวอยู่ในระดับดี ($X = 90.85$, $SD = 10.52$) และคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุอยู่ในระดับดี ($X = 108.73$, $SD = 10.17$)

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบอิทธิพลและอำนาจการทำนายของตัวแปรต้นต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบปกติ เพื่อทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุจากตัวแปรทำนายคือ สัมพันธภาพภายในครอบครัว พฤติกรรมสุขภาพของครอบครัว และการสนับสนุนของครอบครัว โดยแสดงผลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอย

1.1 ตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลด้วย Boxplot พบว่ามีค่า Outlier 3 ค่า คือ Case ที่ 16, 46 และ 158 คือ ผู้วิจัยจึงตัด Case ทั้ง 3 Case ออก และทำการทดสอบการกระจายของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยการทำให้ Histogram พบว่าตัวแปรทุกตัวมีการกระจายเป็นรูปโค้งปกติ

1.2 การตรวจสอบความอิสระกันของค่าความคลาดเคลื่อน ใช้สถิติทดสอบ Durbin-watson ได้ค่าเท่ากับ 1.435 ซึ่งมีค่าใกล้ 2 แสดงว่าความคลาดเคลื่อนมีความอิสระกัน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548)

1.3 ผู้วิจัยได้คำนวณโดยใช้ค่า Skewness/ Std. Error of Skewness ได้ค่า = 1.23 ซึ่งอยู่ในช่วง ± 1.96 แสดงว่าข้อมูลเป็น โค้งปกติ

1.4 การทดสอบ Multicollinearity ระหว่างตัวแปรต้น ผลการทดสอบดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะครอบครัวเดี่ยว สัมพันธภาพในครอบครัว พฤติกรรมสุขภาพครอบครัว การสนับสนุนของครอบครัว (N=347)

ตัวแปร	Fam 1	Fam 2	TOTALR	TOTALB	TOTALS	
ลักษณะครอบครัวเดี่ยว	1.00	.78	.00	.05	.04	(Fam 1)
ลักษณะครอบครัวขยาย		1.00	.03	.06	.05	(Fam 2)
สัมพันธภาพในครอบครัว			1.00	.61**	.68**	(TOTALR)
พฤติกรรมสุขภาพครอบครัว				1.00	.62**	(TOTALB)
การสนับสนุนของครอบครัว					1.00	(TOTALS)

ตารางที่ 4 จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติ Pearson Correlation พบว่าตัวแปรทั้ง 4 ตัวไม่มีความสัมพันธ์กันสูงเกิน 0.8 (ชานินทร์ ศรีสุวรรณภา, 2542) แสดงให้เห็นว่าการศึกษารั้งนี้ไม่มีปัญหา Multicollinearity ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงของการใช้สถิติถดถอยพหุแบบปกติ และสามารถนำตัวแปรเข้าสมการ Regression ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามสัมพันธ์กันทุกตัวที่ระดับ .01 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ โดยการใช้สถิติ

Multiple Regression					
ตัวแปร	n	β	B	t	p-value
ลักษณะครอบครัว(เดี่ยว)	347	-.12	-2.40	-2.92	.01
(Fam 1)					
สัมพันธภาพในครอบครัว	347	.51	.68	7.48	.01
(TOTALR)					
พฤติกรรมสุขภาพครอบครัว	347	.06	.07	1.90	.01
(TOTALB)					
การสนับสนุนครอบครัว	347	.12	.13	1.75	.01
(TOTALS)					

a = 48.35 , R = .67 , R² = .456 , F = 68.81 , p - value = .01

จากตารางที่ 5 พบว่าลักษณะครอบครัว (เดี่ยว) สัมพันธภาพในครอบครัว พฤติกรรมสุขภาพครอบครัว และการสนับสนุนครอบครัวสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุได้ร้อยละ 45.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปของแบบมาตรฐาน (β) พบว่าตัวทำนายที่มีค่า β สูงสุดคือสัมพันธภาพในครอบครัว ($\beta = .51$) รองลงมาคือการสนับสนุนครอบครัว ($\beta = .12$) ลักษณะครอบครัว (เดี่ยว) ($\beta = -.12$) และพฤติกรรมสุขภาพครอบครัว ($\beta = .06$) แสดงว่าสัมพันธภาพในครอบครัวมีน้ำหนักการทำนายพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอันดับแรก รองลงมาคือการสนับสนุนครอบครัว ลักษณะครอบครัว (เดี่ยว) และพฤติกรรมสุขภาพครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถสร้างสมการทำนายพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุได้ดังต่อไปนี้

สมการในรูปคะแนนดิบดังนี้

$$\hat{Y} = 48.35 + .68 (\text{สัมพันธภาพในครอบครัว}) + .13 (\text{การสนับสนุนของครอบครัว}) - 2.40 (\text{ลักษณะครอบครัว (เดี่ยว)}) + .07 (\text{พฤติกรรมสุขภาพครอบครัว})$$

และสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .51 (\text{สัมพันธภาพในครอบครัว}) + .12 (\text{การสนับสนุนของครอบครัว}) - .12 (\text{ลักษณะครอบครัวเดี่ยว}) + .06 (\text{พฤติกรรมสุขภาพครอบครัว})$$